אי אמרת בשלמא דמודעי להו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת דלא מודעי להו בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דטמאות דב"ה לב"ש טהרות נינהו אלא ב"ה מב"ש למה לא נמנעו טהרות דב"ש לב"ה טמאות נינהו אלא לאו דמודעי להו שמע מינה ומאי אולמיה דהך מהך מהו דתימא צרה קלא אית לה קמ"ל גופא אמר רבי אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת מאן מודים אילימא ב"ש לב"ה פשיטא בני חייבי לאוין כשרים נינהו אלא ב"ה לב"ש היא גופא חייבי כריתות היא לעולם ב"ש לב"ה ולאפוקי מדר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין קמ"ל דאין ממזר מחייבי לאוין ת"ש [א]אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות ובאחיות בגט ישן ובספק אשת איש ובמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק בכסף ובשוה כסף בפרוטה ובשוה פרוטה לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל ולא ב"ה מבית שמאי ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר [ו]האמת והשלום אהבו ר"ש אומר נמנעו הן מן הודאי ולא נמנעו מן הספק אי אמרת בשלמא עשו משום הכי נמנעו אלא אי אמרת לא עשו אמאי נמנעו ותסברא נהי נמי דעשו בשלמא בית הלל נמנעו מבית שמאי דחייבי כריתות נינהו וממזרים הם לב"ה אלא ב"ש אמאי נמנעו מב"ה בני חייבי לאוין נינהו וכשרים נינהו כדאמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לצרה עצמה ה"נ לא נצרכה אלא לצרה עצמה ומ"ש מן הודאי דאיסורא הוא ספק נמי איסורא הוא לא תימא מן הספק אלא אימא מן הסתם דמודעי להו ופרשי ומאי קמ"ל דאהבה וריעות נוהגים זה בזה היינו רישא הא קמ"ל דכולה ר"ש היא תא שמע [ב]דאמר רבי יוחנן בן נורי היאך הלכה זו רווחת בישראל נעשה כדברי ב"ש הולד ממזר לדברי ב"ה נעשה כדברי ב"ה הולד פגום לדברי ב"ש [ג]בואו ונתקן להן לצרות

שיהו

ומאי אולמיה דהאי מהאי. דקאמר ה"נ מסתברא דמודעי להו מהאי היכי מסתברא טפי: **קלא אית לה.** ולא צריך לאודועי ומהתם לא תילף דמודעי: ה"ג **פשיטא בני חייבי לאוין כשרים נינהו: מדר"ע.** לקמן בפרק החולץ (דף מט.): **בצרות.** במתני': **ובאחיות.** בפרק ד' אחין (לקמן כו.): **ובספק אשת איש.** בפרק ב"ש (לקמן קז.) דתנן בש"א אין ממאנים אלא ארוסות וכו' והקטנה בת מיאון קרי ספק אשת איש דלמא ממאנת ונפקא. לישנא אחרינא נראה שכיב מרע שכתב לאשה זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה כל אותם הימים נקראת ספק אשת איש (א) כדתנן (גיטין דף עב.) מה היא כל אותן הימים ר' יוסי אומר בעילתו ספק ר"מ אומר בעילתו תלויה ותנן (ג) לא תתייחד עמו אלא ע"פ עדים אע"פ שלא שנינו בה מחלוקת ב"ש וב"ה על כרחך נחלקו בה אותו מחלוקת שנחלקו במגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק (שם דף פא.) לב"ש דאמרי לא אמרי' הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ביאה אינה צריכה הימנו גט שני ולב"ה דאמרי הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ביאה צריכה הימנו גט שני (ב) ובפ' מי שאחזו קורדייקוס (שם עג:) איפליגו בה ר' יוסי בר' יהודה ורבנן דקתני ראוה שנתייחדה עמו באפלה כו' ומוקמינן התם דאליבא דב"ה דמגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי הוא דאיפליגו בה דאמר (ד) כמאן אזלא הא דא"ר יוחנן מחלוקת כשראוה כשנבעלה כו' והיא דר' יוחנן גבי פלוגתא דב"ש וב"ה איתמר: **גט ישן** (ג) המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי במס' גיטין בהזורק (ד' פא.): **בכסף ובשוה כסף בפרוטה ובשוה פרוטה.** לענין קידושי אשה ב"ש אומרים בדינר ובשוה דינר וב"ה בפרוטה ובשוה פרוטה (ה) ודינר הוא כסף צורי ופרוטה היא של נחושת וה"ק הכא בכסף ובשוה כסף לב"ש בפרוטה ובשוה פרוטה לב"ה ובפ"ק דקדושין (דף יא.) קרי לדינר דב"ש כסף דאמר רב אסי כל כסף האמור בתורה סתם כסף צורי ואותבינן והרי קידושי אשה כו' לימא רב אסי דאמר כב"ש: **מן הספק.** קא ס"ד השתא באיסור ספק כגון מגרש ולנה עמו בפונדקי דליכא אלא ספק דשמא בא עליה לשם קידושין: **לצרה עצמה.** הא דקתני נמנעים מצרה עצמה ולעולם ב"ש נמי נמנעים מב"ה מלישא צרת הבת בלא חליצה: **מן הסתם.** כל כמה דלאו מודעי להו לא היו פרשי מסתמא דודאי אי הוי נהנך דלא סבירא להו הוו מודעי להו: **הולד פגום לדברי ב"ש.** דאם היה כהן פסול לכהונה. ואע"ג דבני חייבי לאוין כשרים לקהל חללים הם לענין כהונה דאתא בק"ו מאלמנה לכ"ג לקמן בשמעתין [טו:]:

שיהו

בשלמא ב"ש לא נמנעו מב"ה כו'. להאי גירסא לא מוכח מהכא אלא דלמ"ד עשו אודועי מודעי להו אבל ר"ח גריס איפכא בשלמא ב"ה לא נמנעו מב"ש דטומאות דב"ש לב"ה טהורות נינהו וזאת הגירסא נראית דבכל מקום ב"ש מחמיר לענין טומאה דכי חשיב בעדיות (פ"ה) קולי דב"ש וחומרי דב"ה לא חשיב אלא תרי מילי דטומאה וטהרה אבל כל שאר מילי דטומאה וטהרה כגון שדרה וגולגולת ושוקת יהוא הוו ב"ש לחומרא והשתא לפי האי גירסא מוכח שפיר דאודועי מודעי להו [אפי' לא עשו] דליכא למימר דלא נמנעו ב"ש מב"ה משום דלא עשו ב"ש כדבריהם והיו עושין בכל דבר כב"ה ואפי' לקולא כדמוכח לקמן דהא טעמא דלא עשו משום אגודות ובטומאה ובטהרה דב"ש לחומר' היה להם לב"ש למנוע מלעשו' טהרות אגב כלים דב"ה דליכא אגודות דהרואה אומר לא צריכי לכלים דידהו כדאמר גבי שוקת בית יהוא הרואה אומר לאפושי מיא הוא דעבדי אלא ודאי ע"כ אודועי הוו מודעי להו אפילו למ"ד לא עשו והא דקאמר בשלמא בית הלל לא נמנעו מב"ש דטומאות דב"ש לב"ה טהורות נינהו ואע"ג דבתרי מילי ב"ש לקולא הני תרי מילי לא שכיחי א"נ נקט בשלמא משום אליבא דמ"ד לא עשו א): **פשיטא** בני חייבי לאוין כשרים נינהו. תימה דלא מסיק אדעתי' דאתא לאפוקי מדר"ע ואי הוה האי ר' אלעזר אמורא הוה א"ש דפשיטא ליה דאין הלכה כר"ע אבל הוא רבי אלעזר בן שמוע שהוא תנא כדמוכח בעשרה יוחסין (קדושין עה:) ונראה דס"ד דלשום תנא לא הוי ממזר מיבמה לשוק אלא דוקא מחייבי לאוין דשאר כדתנן בהחולץ (לקמן מט. ושם) איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא והא דתנן בהאשה רבה (לקמן ד' נג. ושם) האשה שהלך בעלה ובנה למדה"י ואמרו מת בעלה ואח"כ מת בנה ונשאת ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים תצא (מזה ומזה) והולד ממזר (מזה ומזה) משמע דהוי ממזר מיבמה לשוק קס"ד דקנסא בעלמא הוא אע"ג דתניא בגמ' זו דברי ר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין ההיא ברייתא לא שמיע ליה: **ובספק** אשת איש. לשון אחר שפי' בקונט' דהיינו שכיב מרע שכתב גט לאשתו ואע"ג דאין שם מחלוקת ב"ש וב"ה הא נחלקו במגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי לא נהירא דבהדיא חשיב הכא ההיא פלוגתא דהמגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי: **בגט** ישן. תימה למ"ד בפ' [הזורק] בגיטין (ד' עט: ושם) דלא פטרה בגט ישן תנשא לכתחלה למה היה להם למנוע דמשמע דלא נמנעו משום דלא עשו כדבריהם או משום דהוו מודעי להו ופרשי: **אלא** ב"ש אמאי נמנעים מב"ה. וא"ת ודלמא משום ממאנת ומשום ההיא דשוה כסף ככסף היו נמנעים דאם נתקדשה לראשון בפרוטה ולשני בדינר לב"ש מקודשת לשני ובניה מן הראשון ממזרים ואומר ר"י דעיקר הך ברייתא משום צרות קתני לה [ולכך קתני לה גבי מתני' דהכא] דלגבי הכי קתני לה מתני' ומשמע משום צרות גרידא היו נמנעים: **ומאי** שנא ודאי כו'. לא אשנוייא קאי אלא בתר דאסיק קושייתו בא לפרש הברייתא: **נעשה** כדברי ב"ה הולד פגום לדברי ב"ש. פי' בקונט' דאע"ג דבני חייבי לאוין כשרים לקהל חללים הם לענין כהונה דאתי בק"ו מאלמנה כדלקמן ופליג אדר' יהושע ולית ליה פירכא דמה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת ועוד י"ל דשפיר אית ליה הך פירכא ומ"מ הולד פגום מדאיצטריך במחזיר גרושתו היא תועבה ואין בניה תועבין (קידושין דף עז.) ול"ל קרא דהא לא אתי מק"ו דאלמנה דאיכא למיפרך שכן היא עצמה מתחללת אלא דאתי למידק הא כיוצא בזאת דהיינו יבמה לשוק בניה תועבין אבל קשה דבסוף נדה (ע. ושם) מסיק ר' יהושע דולד מחזיר גרושתו כשר משום היא תועבה ואין בניה תועבין ול"ל קרא דליכא למימר דאתי למידק אבני יבמה לשוק דהא לקמן קאמר רבי יהושע בני צרות מעיד אני לכם דכשרים לכהונה לב"ש משום פירכא

דשכן

תוספות ישנים

א) ומאי דפריך [מאי] אולמיה דהך מהך א) דהא מההיא דלעיל נמי דייקי' שפיר (ע"כ) דמודעי להו אפי' אי אמרינן דלא עשו דאל"ה קשיא לן ב"ש מב"ה אמאי לא נמנעו דאין לנו לומר (דלמא) דהאי דלא נמנעו ב"ש משום דלא עשו כדבריהם דהיכא אמרינן דלא עשו היכא דשייך אגודות אבל הכא לא שייך דהרואה יאמר לאמתא לא צריכי שהרי הרבה נשים אחרות ימצאו וא"כ אפי' לא עשו ב"ש כדבריהם צ"ל דמודעי להו וא"כ פריך שפיר מאי אולמיה דהך מהך ומשני מהו דתימא צרה קלא אית לה ולא צריכי למימר לעיל [גבי] צרה דמודעי (נ"א) דליכא למפרך אמאי לא נמנעו היה להם להמנע משום הצרות דהתם ודאי עשו ב"ש כדבריהם דלא שייך אגודות דהרואה יאמר לאמתא לא צריכי דזה לא קשה מידי דהיינו משום דצרה קלא אית לה ולהכי לא נמנעו קמ"ל מההיא דטהרות דצ"ל ע"כ דמודעי להו אפי' אי אמרי' לא עשו: בספק אשת איש. ר"ת ספק אשת איש היינו מגרש אשתו ולנה עמו בפונדקי וחדא אתא היא דמגרש אשתו כו' ספק אשת איש היא פליגי ב"ש וב"ה אי צריכא גט שני:

א) נ"ל ומאי דפריך מאי אולמיה דהך מהך היינו משום דגם מההיא דלעיל נמי דייקינן שפיר דע"כ דמודעי להו כו'.

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"א],
ב) [לעיל יג: לקמן ס.],
ג) [גיטין עג.], ד) בס"א: בה דקתני ראוה שנתייחדה עמו באפלה כו' ילמ',
ה) [קדושין ב.],

תורה אור השלם

ו. כה אמר יי צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו:
זכריה ח יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובספק וכו' אשת איש כדתניא בפ' מי שאחזו מה היא כל וכו': (ב) שם בא"ד גט שני דהתם איפלגו בה ר' יוסי כצ"ל ותיבות ובפ' מי שאחזו קורדייקוס נמחק: (ג) ד"ה גט ישן והמגרש: